

Vicariaat Onderwijs

Jaarverslag 2023

vzw VicOG (Vicariaat Onderwijs Bisdom Gent)
Ondernemingsnummer 0408.197.972
RPR Gent, Afdeling Gent
Sint-Baafshuis
Biezekapelstraat 2, 9000 Gent
www.vicog.be
vicariaatgent@katholiekonderwijs.vlaanderen

Inhoud

Voorwoord.....	3
Het vicariaat onderwijs in 2023.....	5
Wie zijn we?.....	5
Wie is wie?	6
Bestuursorgaan vicariaat (vzw VicOG)	6
Team Vicariaat.....	7
Prioriteiten in de werking	8
Dienst identiteit.....	8
Godsdienstinspectie	9
Pedagogische begeleidingsdienst.....	10
Dienst Grootstedenbeleid	11
Dienst Schoolbesturen.....	12
In de kijker: nieuwe vzw Vrije Leersteuncentra Oost-Vlaanderen	14
Dienst Onderwijspatrimonium Bisdom Gent (OPBG)	15
Jaarrekening VicOG	16

Voorwoord

2023 is het jaar waarin corona naar de achtergrond verdween. Mondmaskers, 'bubbels' en 1,5m afstand zijn – gelukkig – verleden tijd. Toch zinderen de gevolgen van de coronapandemie na, ook in onderwijs. Leraren maken zich zorgen over leervertraging en over het mentaal welzijn van kinderen en jongeren na de pandemie. Tegelijk zien we dat de wendbaarheid en de digitalisering die tijdens corona een 'must' waren, blijvers zijn die op een positieve manier ingezet kunnen worden in hedendaags, kwaliteitsvol onderwijs.

Kwaliteit van onderwijs garanderen is een enorme uitdaging, zo blijkt al jaren uit onze dalende resultaten in internationale onderzoeken. Het nijpende lerarentekort, de steeds grotere diversiteit in elke klas dwingen schoolteams om zichzelf heruit te vinden, een weg met vallen en opstaan. Het is de opdracht van de overheid, van de onderwijsverstrekkers en de schoolbesturen om de randvoorwaarden te creëren waardoor voldoende mensen kiezen voor het lerarenberoep en zich daar ook gewaardeerd in weten. *"Van gelukkige leraren leer je de mooiste dingen"* (Loesje). Op vraag van de Vlaamse regering ging "een commissie der wijzen" aan de slag met als opdracht in de luwte en op basis van wetenschappelijke expertise en praktijkkennis een moderne langetermijnvisie uit te werken over het lerarenberoep, de lerarenloopbaan en de schoolorganisatie. Het eindresultaat werd in december van dit jaar voorgesteld met als titel: "Prioriteit voor professionaliteit. Hedendaags personeelsbeleid met competente leraren, krachtige scholen en sterke schoolbesturen." In 2024 zullen dit rapport en de voorstellen tot fundamentele reorganisatie van het lerarenberoep en de schoolorganisatie ongetwijfeld druk besproken worden door leraren, directies, vakorganisaties, onderwijsverstrekkers en op het politieke forum.

Op 3 mei 2023 werd in het bisschopshuis de vzw Vrije Leersteuncentra Oost-Vlaanderen boven de doopvont gehouden, exact op de dag dat het Vlaams Parlement het nieuw Decreet Leersteun goedkeurde. Doel van het decreet en van de eengemaakte vzw Vrije Leersteuncentra Oost-Vlaanderen is ervoor zorgen dat alle leerlingen zich optimaal kunnen ontwikkelen en tegelijk ook de werkbaarheid voor scholen en leerkrachten waarborgen. Na een intense luister- en voorbereidingsronde werd in ons bisdom gekozen om de vijf bestaande ondersteuningsnetwerken te fuseren tot één leersteuncentrum. Dit op korte termijn realiseren is een hele uitdaging voor het nieuwe bestuur, het nieuw samengestelde directieteam en de honderden personeelsleden die op 31 augustus in Oudenaarde verzamelden voor een enthousiast startevent.

In september 2023 namen de diensten van het vicariaat onderwijs hun intrek in de prachtig gerenoveerde kantoren op de eerste verdieping van 'de vleugel 't Kindt' van het Sint-Baafshuis. Alle diocesane diensten zijn nu op één plek gehuisvest onder de toren van de kathedraal, midden in het bruisende centrum van de stad. Na een jaar 'kamperen' doet het deugd dat de diensten van het vicariaat onderwijs weer samen zitten op de plek waar leraren en directies verzamelen voor de netwerken en de vormingen van de pedagogische begeleiding en de Academie van Katholiek Onderwijs Vlaanderen.

"Be proud of your roots". Deze uitspraak sierde de brooddoos die ik op 12 oktober kreeg tijdens het culinair feest 'Kitchen Battle', een feest van diversiteit en inclusiviteit op de school Don Bosco Sint-Denijs-Westrem.

"Be proud of your roots". Ook al was dat een oproep aan de leerlingen om trots te zijn op hun culturele, nationale en religieuze wortels, bij mij kwamen die woorden binnen in de gitzwarte schaduw van Godvergeten, het schokkend programma over mensonterend misbruik in de Kerk.

De uitzendingen hebben terecht heel wat losgemaakt in Vlaanderen, niet in het minst bij mensen die geworteld zijn in onze kerkelijke traditie, ook in onderwijs. Bestuurders, directies, leraren, godsdienstspecteurs, velen worstelden op hun manier met de vraag: "Kan ik nog trots zijn op mijn wortels?"

Ik ben geworteld in een geëngageerd en gelovig gezin en ik ben dankbaar dat ik het geloof heb mogen inademen als een bron van vertrouwen, van mildheid en vooral van nooit aflatende hoop. Ik heb het me het voorbije jaar vaak afgevraagd: "Moet ik daar vandaag over zwijgen vanuit schaamte voor het lelijkste van onze traditie? Of mag ik daarover blijven spreken, zonder op enige wijze afbreuk te doen aan het kwaad dat mensen is aangedaan? Mogen naast de verschrikkelijke verhalen van crimineel misbruik door geestelijken en het toedekken door kerkelijke verantwoordelijken, nog andere verhalen klinken? Verhalen van mensen binnen die kerk die zich in diezelfde tijdspanne met hart en ziel hebben ingezet voor kinderen en jongeren? Mag en kan er ook recht gedaan worden aan hun leven om zo recht te doen aan de diverse werkelijkheid? Ik zag die vraag – gelukkig – beantwoord in het niet-aflatende engagement van zoveel kerk- en onderwijsmensen die met hart en ziel hun schouders blijven zetten onder een solidaire samenleving en onder inspirerend onderwijs, vanuit het rotsvaste geloof dat onze christelijke traditie ook mensen vandaag veel te bieden heeft.

Kennis verwerven en competenties aanscherpen zijn kerntaken van elke school. Als katholieke school willen we extra inzetten op de levensbeschouwelijke dialoog. We hebben de ambitie om van onze scholen oefenplaatsen te maken om in diversiteit – in de ruimste zin van het woord – respectvol samen te leven. Onze wereld die kreunt onder oorlogs- en terroristisch geweld, onder polarisatie en onbegrip, heeft een enorme nood aan 'oaseplekken' waar jongeren terecht kunnen met hun zoeken en vragen, waar ze uitgedaagd worden om 'vrede' te leren en te leven.

Als onderwijsmensen hebben we soms het gevoel dat de samenleving, dat ouders te veel van ons verwachten of zelfs eigen verantwoordelijkheden doorschuiven. Die hoge verwachtingen zijn ook een compliment. Ze vormen een uitdaging voor ons als onderwijs, als katholiek onderwijs, om vanuit het beste van onze traditie jonge mensen te vormen tot volwassenen die een betere, meer duurzame, meer rechtvaardige, mildere, meer hoopvolle toekomst kunnen schrijven.

In naam van bisschop Lode en de medewerkers van het vicariaat onderwijs danken we u voor uw blijvende inzet voor het katholiek onderwijs in ons bisdom. Onze deur, nu in het vernieuwde Sint-Baafshuis staat altijd voor u open.

Lieve Van Daele
Bisschoppelijk Gedelegeerde voor Onderwijs Bisdom Gent

Het vicariaat onderwijs in 2023

Wie zijn we?

Het vicariaat onderwijs is een dienst van de bisschop van Gent. Volgens het canoniek recht is de bisschop eindverantwoordelijke voor het katholiek onderwijs in zijn bisdom. Deze verantwoordelijkheid delegeert hij naar de bisschoppelijk gedelegeerde van onderwijs en de medewerkers van het vicariaat die in verbinding met de andere diocesane diensten en in nauwe samenwerking met Katholiek Onderwijs Vlaanderen een ondersteunende werking uitbouwen voor scholen en schoolbesturen.

De zorg voor de identiteit van het katholiek onderwijs en de kwaliteit van het godsdienstonderwijs

De christelijke identiteit van het katholiek onderwijs ligt ons als vicariaat uiteraard nauw aan het hart. Het is de opdracht van elke medewerker en van de identiteitsbegeleider in het bijzonder, om zowel intern als extern in te zetten op professionalisering en enthousiasmering over dit thema dat de bestaansgrond is van onze werking als katholiek onderwijs. Ook de kwaliteit van het godsdienstonderwijs, zowel in de katholieke scholen als in het officieel onderwijs, is een belangrijke zorg die gedragen wordt door de adviseurs-inspecteurs Rooms-katholieke godsdienst van ons bisdom. De bisschoppelijk gedelegeerde is als lid van de Erkende Instantie nauw betrokken bij hun werking.

Gastheer voor de pedagogische begeleiding regio Oost-Vlaanderen

Het vicariaat is niet alleen gastheer voor de godsdienstinspectie, maar ook voor de regionale pedagogische begeleiding van Katholiek Onderwijs Vlaanderen. Het voorziet in voldoende bureel- en vergaderruimte, maar vooral ook in een verbindende context zodat de ondersteuning van scholen maximaal afgestemd is en indien mogelijk zinvol samen opgenomen wordt.

De draaischijf van het vicariaat

Het wekelijks vicariaal overleg op maandagnamiddag is het forum voor informatiedeling en gecoördineerde acties. Naast de bisschoppelijk gedelegeerde maken de regiocoördinator van de pedagogische begeleiding, de anker besturenwerking, de stafmedewerker grootstedenbeleid, de identiteitsbegeleider, de coördinerend godsdienstinspecteur en de directeur Onderwijspatrimonium Bisdom Gent deel uit van dit coördinerend overleg dat de brug slaat tussen de diensten onderling, de diensten van het bisdom Gent en die van Katholiek Onderwijs Vlaanderen.

Het vicariaat als plek van verbinding tussen onderwijsverantwoordelijken

Het vicariaat is bij uitstek een plek van verbinding.

We brengen onderwijsverantwoordelijken (intern en extern) samen, voor ontmoeting en lerende netwerken, voor reflectie en inspiratie. Dat kan intern gaan om een herdenkingsmoment voor overledenen, een inspirerende start van het nieuwe jaar, een gezellige afsluiter van het werkjaar, een uitwisselingsmoment tussen de onderwijsmedewerkers van de verschillende bisdommen of een ontmoetingsmoment met de bisschop en de medewerkers van de andere diocesane diensten.

Het vicariaat is ook initiatiefnemer voor een halfjaarlijks netwerkmoment met de verantwoordelijken van het katholiek hoger en universitair onderwijs in het bisdom Gent. De vicariale netwerkdag voor schoolbesturen in mei was in 2023 aan zijn tweede editie toe. Het is naast de twee jaarvergaderingen van het Comité Besturen (cobes), een gewaardeerd moment van inspiratie en uitwisseling.

We zijn dankbaar dat onze werking gestut wordt door een sterk bestuursorgaan.

Wie is wie?

Bestuursorgaan vicariaat (vzw VicOG)

In 2023 nam Jo Coppens ontslag als bestuurder van VicOG. We zijn Jo dankbaar voor zijn grote betrokkenheid en steeds constructieve inbreng. Robrecht Vanden Broeck is bereid om als schoolbestuurder in Ninove en Geraardsbergen ons bestuursorgaan te versterken.

Lieve Van Daele	Mark Block	Tomas Legrand	Philip Machiels
			
Bisschoppelijk Gedelegeerde voor Onderwijs, Voorzitter VicOG	Bestuurder Oscar Romeroscholen Dendermonde	Algemeen Directeur Arteveldehogeschool	Bisschoppelijk Gedelegeerde voor financiën, patrimonium en personeel bisdom Gent

Katty Moeykens	Frank Pauwels	Geert Schelstraete	Robrecht Vanden Broeck
			
Algemeen Directeur Katholiek Onderwijs Land van Waas Sint-Niklaas	Voorzitter Vrij Instituut voor Secundair Onderwijs Gent	Voorzitter adviesraad volwassenen-onderwijs Katholiek Onderwijs Vlaanderen, bestuurder Scholengroep voor Katholiek Onderwijs Gent	Voorzitter Hartencollege Ninove en bestuurder Diocesaan Schoolcomité Denderstreek-Zuid Geraardsbergen

Team Vicariaat

Lieve Van Daele	Eddy Van der Maelen	Hans Boussery	Marc Keppens
			
Bisschoppelijk Gedelegeerde voor Onderwijs	Vicariaat en Onderwijs-patrimonium Bisdome Gent	Grootsteden-beleid	Anker Besturenwerking

Bellinda Staelens	Katrien Tonnard	Greet Mertens	Christ De Schepper	Dirk De Smet
				
Identiteits-begeleider	Coördinerend Godsdienst-inspecteur basisonderwijs	Regio-coördinator Pedagogische Begeleiding	Verbinden en optimaliseren van besturen	Stafmedewerker infrastructuur

Maithé Lievens	Mia Raman	Bruno Verhaeghe	Marijke Van Puyenbroeck	Bernadette Wittoeck
				
Administratief medewerker	Administratief medewerker	Administratief medewerker	Godsdienst-inspecteur secundair onderwijs	Godsdienst-inspecteur secundair onderwijs

Myriam De Backer	Katrien De Decker	Chrétien Vermachelen	Mieke Fagard
			
Godsdienst-inspecteur basisonderwijs	Godsdienst-inspecteur basisonderwijs	Godsdienst-inspecteur basisonderwijs	Godsdienst-inspecteur basisonderwijs

Prioriteiten in de werking

Het bestuursorgaan van het vicariaat heeft de volgende prioriteiten uitgezet voor de periode 2020-2024. Het jaarverslag 2023 rapporteert per dienst welke acties ondernomen werden om te werken aan de prioriteiten en geeft ook de actiepunten weer voor de werking in het kalenderjaar 2024.

P1.	In ons intern overleg: we evolueren van informatiedeling naar gedeelde en gecoördineerde aanpak.
P2-5.	We zetten in op gelijktijdig en gezamenlijk informeren en ondersteunen van al onze scholen. We gaan waar nuttig naar scholen (P2). We behartigen de Belangen van alle katholieke scholen en schoolbesturen binnen Oost-Vlaanderen (P5).
P3.	We bevragen al onze medewerkers systematisch om te polsen naar opleidingsnoden en -verwachtingen. We hebben bij vorming aandacht voor identiteitsontwikkeling (P3).
P4.	We bewaken systematisch de kwaliteit van ons werk, om hoge kwaliteit te leveren op ieder deelterrein en we sturen bij waar nodig, bv. inzake communicatie (P4).

Dienst identiteit

Tijdens dit werkjaar konden schoolteams en directies rekenen op ondersteuning bij het actualiseren of opstellen van hun pedagogisch project (P2). Daarbij blijft het concept van de katholieke dialoogschool richtinggevend.

Scholen hebben jammer genoeg meermaals een beroep moeten doen op extra begeleiding naar aanleiding van een verlieservaring (overlijden van een leerling, een leerkracht, een directielid ...) (P2).

Er werd Vlaanderenbreed samengewerkt voor de organisatie van vormingsdagen. De identiteitsbegeleiders werkten een overkoepelend format uit voor de vormingsdag rond rouw en verlies waarbij al het inhoudelijke materiaal van de verschillende regio's werd gebundeld en beschikbaar gesteld. De vorming werd op drie locaties aangeboden (Mechelen, Gent en Hasselt) en mocht op heel wat belangstelling rekenen. We gaven de aanzet tot een Vlaanderenbrede vorming over het thema identiteit en diversiteit (P2-5).

Vanaf 2023 starten we met de uitbouw van een vrijwilligerswerking identiteit om de continuïteit en schoolnabijheid te garanderen bij pastorale vragen, geloofsgesprekken en rouwzorg (P2-5).

In samenwerking met de dienst onderwijspatrimonium en de dienst schoolbesturen gaven we vorm aan de netwerkvierdaagse infrastructuur. Hierin schonken we extra aandacht aan schoolvoorbeelden die tonen hoe identiteit in de infrastructuur zichtbaar kan worden (P3). Voor scholengemeenschap Emmaüs Zottegem werkten we over dit thema een visiedag uit.

Actiepunten voor 2024

- De vrijwilligerswerking identiteit verder ontwikkelen in drie thematische werkgroepen: rouwzorg, schoolpastoraal en geloofs- en levensbeschouwelijke gesprekken (P2-5).
- Uitwerken van een Vlaanderenbrede vorming over het thema 'identiteit en diversiteit' (P2-5).

Godsdienstinspectie

We zetten blijvend in op de kwaliteitsbewaking van het vak rooms-katholieke godsdienst door klasbezoeken, feedbackgesprekken met godsdienstleerkrachten en gesprekken met directies.

Het team godsdienstinspectie basisonderwijs stelde het O(h)M(y) G(odsdienst) traject voor aan alle directies van katholieke basisscholen (zie 'In de kijker' in het jaarverslag 2022).

Alle directies ontvingen concrete werkvormen om met hun team in gesprek te gaan rond identiteit en de kwaliteit van het vak katholieke godsdienst. In een aantal katholieke basisscholen werden op studiedagen per school of scholengemeenschap de intenties voor een geactualiseerd leerplan lager onderwijs voorgesteld. De vraag wie in de toekomst het vak rkg zal geven en wat kwaliteitsvol godsdienst geven betekent, wordt met de teams verkend (P2-5,P4).

De godsdienstinspectie basisonderwijs startte in september met de actualisatie van het leerplan voor het lager onderwijs. Collega Katrien De Decker maakt deel uit van de schrijfgroep (P1,P4).

We organiseerden vormingsdagen en netwerken voor de leerkrachten godsdienst die in de officiële scholen werken (P2-5). We organiseerden voor alle niveaus 'Dagen van de godsdienst' met een rijk aanbod aan werkwinkels. Er was opnieuw samenwerking tussen lager en secundair (buitengewoon) onderwijs (P1,P2).

We zetten extra in op de begeleiding en vorming van leraren godsdienst in de derde graad SO in het GO! omwille van het project interlevensbeschouwelijke dialoog (ILD) waarbij leerlingen 1 uur in het eigen levensbeschouwelijke vak zitten en 1 uur samen met de verschillende levensbeschouwelijke vakken.

De godsdienstinspectie secundair onderwijs zette in op de begeleiding van vakgroepwerking en op het online lerend netwerk voor het buitengewoon secundair onderwijs. (P2-5,P4).

De website van de godsdienstinspectie basisonderwijs werd grondig herwerkt.

Link: <https://www.kerknet.be/vicariaat-onderwijs-bisdom-gent-vzw/collectie/inspectie-en-begeleiding-r-k-godsdienst-basisonderwijs>

Actiepunten voor 2024

- Afronden van het leerplan rooms-katholieke godsdienst (BaO en BuBaO) tegen mei 2025 (P4).
- Uitwerken van informatiekkanalen met de godsdienstleerkrachten. Online netwerken uitbouwen met specifieke doelgroepen (o.a. kleuteronderwijs, buitengewoon onderwijs) (P4).
- Uitwerken van kwalitatieve vorming voor godsdienstleerkrachten lager en secundair onderwijs in studiedagen, nascholing en in begeleiding (P1,P4).
- Het OMG traject met schoolteams katholieke basisscholen verder implementeren (P2-5,P4).
- Inzetten op ontmoeting en bevraging van alle vakwerkgroepen leraren godsdienst in secundaire scholen (P3, P4).
- Extra begeleiden van teams die alternatieve projecten uitwerken n.a.v. het lerarentekort in het secundair onderwijs (P1,P2-5,P4).
- Aanwezigheid van de godsdienstinspectie in de katholieke lerarenopleidingen in de afstudeerweek voor studenten (P1,P5).

Pedagogische begeleidingsdienst

Het team van de pedagogische begeleiding werkt vanuit een Vlaanderenbrede visie en is grotendeels regionaal verankerd. Het vicariaat is gastheer voor dit team dat kwaliteitsvolle, schoolnabije ondersteuning als zijn kernopdracht beschouwt.

Het Begeleidingsverslag 2022-2023 biedt een inzicht in de werkzaamheden van de pedagogische begeleiding. Aan de hand van vier concrete doelstellingen, zoals opgenomen in het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs (kwaliteitsdecreet artikel 15, §1), wordt hier kort een inkijk gegeven in de belangrijkste realisaties van het afgelopen schooljaar. De uitgebreide versie vind je in het volledige Begeleidingsverslag 2022-2023 (<https://pro.katholiekonderwijs.vlaanderen/werking-pedagogische-begeleiding/begeleidingsplan-20182021>).

2023 was een jaar van grote uitdagingen, zowel voor het brede onderwijsveld als voor de pedagogische begeleiding. Het aanhoudende lerarentekort, de nieuwe minimumdoelen voor de tweede en derde graad SO en de dalende onderwijskwaliteit die blijkt uit internationale onderzoeken, dagen de pedagogische begeleiding uit om dezelfde kwaliteit te blijven bieden, ondanks verregaande besparingen en interne herstructurering. We bogen ons met de pedagogische begeleidingsdiensten van alle regio's over een definitie van 'scholen met de grootste noden' en legden de indicatoren vast voor effectieve begeleiding.

Figuur: indicatoren voor scholen met de grootste noden

We bewaken het evenwicht tussen aanbod- en vraaggestuurde begeleiding. Tijdens het schooljaar 2022-2023 bereikten we het doel van 50% tijdsbesteding in direct contact met de onderwijsprofessionals.

Actiepunten voor 2024

- Expertise opbouwen op het vlak van digitale transformatie in het onderwijs en artificiële intelligentie.
- De leersteuncentra ondersteunen als nieuwe specifieke doelgroep.
- Handelingsplanmatig werken in het buitengewoon onderwijs ondersteunen.
- De samenwerking met Leerpunt in het kader van de vierde beleidsimpuls vormgeven.
- Versterkt inzetten op een volledig geïntegreerde schoolnabije en kwaliteitsvolle dienstverlening in samenwerking met de vicariale diensten.

Dienst Grootstedenbeleid

De belangenbehartiging van de Gentse katholieke scholen bij de vele lokale overlegfora en werkgroepen (bv. regiegroep, LOP SO, LOP BaO, LOP BUSO, LOP Bubao, Onderwijscentrum, armoedebelaid, tolkenuren, e-inclusie, ...) en bij het kabinet onderwijs van de stad Gent vormt de kernopdracht van het grootstedenbeleid. De vraag naar meer transparantie in de besteding van de middelen die de stad Gent inzet in het kader van het flankerend onderwijsbeleid loopt als een rode draad door de werking (P2-5).

Het uitwerken van het decreet buitenschoolse opvang en het sensibiliseren van directies en schoolbesturen over het belang hiervan was dé prioriteit in 2023. Dit beperkte zich niet tot het toegroeien naar een gemeenschappelijke visie en aanpak in de stad Gent, maar, op vraag ook in andere steden en gemeenten van Oost-Vlaanderen. Op de vicariale netwerkdag voor besturen kregen alle Oost-Vlaamse schoolbesturen de kans om zich in de materie te verdiepen via een werkwinkel waarin sensibilisering en uitwisseling van goede praktijken centraal stonden. Samen met de andere onderwijsverstrekkers in Gent en met onze betrokken schoolbesturen drongen we aan op bijsturingen van de BOA-proefprojecten (P2-5). We blijven de vele resterende bekommernissen behartigen.

We coördineren het overleg rond de financiering van de tolkenuren en werken met de verschillende schoolbesturen aan een gedeelde visie en aanpak (P2-5,P4).

We bliezen het overleg van de coördinerende directeurs van basis en secundair onderwijs nieuw leven in. We merken hier een groeiend vertrouwen in deze manier van werken (P2, P4).

Met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen van oktober 2024 stellen we samen met de Gentse schoolbesturen van het katholiek onderwijs voor het eerst een memorandum op om onze gezamenlijke bekommernissen en suggesties voor te leggen aan de Gentse politieke partijen.

Actiepunten voor 2024

- De stad Gent meer en transparanter laten inzetten op flankerend onderwijsbeleid en het uitwerken van een gezamenlijke strategie rond het decreet buitenschoolse opvang en het bijhorende dossier van de kinderopvang zijn prioritair. We sensibiliseren alle schoolbesturen en directies (P2-5) om in overleg te gaan met de plaatselijke overheid en ondersteunen hen hierin op maat. We streven naar een sterkere gecoördineerde aanpak met de vicariale en Vlaanderenbrede diensten (P1, P4).
- Het Gents katholiek onderwijs via verschillende fora stimuleren om meer eenheid in visie en beleid te ontwikkelen en als eenheid naar buiten te treden (P4).
- In gesprek gaan met de verschillende politieke partijen rond de speerpunten en concrete actiepunten die de Gentse katholieke schoolbesturen formuleren in het eerste Gentse memorandum voor de komende legislatuur (P2-5).
- Een definitieve financiële regeling uitwerken voor de tolkenuren (P2-5,P4).
- Binnen het LOP de overgang naar het Vlaamse aanmeldingssysteem realiseren.

Dienst Schoolbesturen

Decreet internaten: uitrol in 2023

Het decreet van 16 juni 2023 over de onderwijsinternaten erkent de internaten als een volwaardige sector binnen onderwijs. Voor het eerst is er een samenhangend regelgevend kader voor onderwijsinternaten en hun internen.

Omdat het decreet enkele nieuwe principes invoert, zoals bijvoorbeeld een nieuw financieringsmodel, werden verschillende overgangsmaatregelen uitgeschreven om de omschakeling naar de nieuwe regeling te vergemakkelijken.

In praktijk veroorzaakte de uitrol van het nieuwe decreet echter veel ongerustheid.

Kleine(re) internaten werden gedwongen om op zoek te gaan naar een fusiepartner, met minder personeel eenzelfde kwaliteitsvolle opvang organiseren op de verschillende vestigingsplaatsen was voor de internaten een grote uitdaging, minder middelen brachten bepaalde internaten in een lastige financiële situatie ...

Vanuit het vicariaat onderwijs Gent beluisterden we de noden (P1) en bezochten we verschillende internaten in ons bisdom (P2). We koppelden daarbij de bezorgdheden terug naar het team internaten in de Brusselse diensten die verder met de overheid in overleg gingen over het nieuwe decreet (P5). Omdat er veel gemeenschappelijke bezorgdheden in de verschillende bisdommen werd gedetecteerd, werden vanuit de centrale diensten in Brussel de internaten geregeld geïnformeerd. Voor lokale vragen konden internaatbestuurders en directeurs steeds terecht bij het vicariaat onderwijs.

Het comité besturen (COBES)

Het comité besturen (COBES) is een verkozen afvaardiging van bestuurders uit diverse schoolbesturen verspreid over het hele bisdom. De leden van COBES komen ongeveer maandelijks samen in het vicariaat onderwijs om gemeenschappelijke aandachtspunten voor schoolbestuurders te bespreken. Vanuit het COBES zetelen er afgevaardigden in de raad van bestuur en de adviesraden van Katholiek Onderwijs Vlaanderen en in de Diocesane Plannings- en Coördinatiecommissies (DPCC). Tweemaal per werkjaar wordt een open COBES georganiseerd waarop alle bestuurders vanuit de gehele regio welkom zijn.

Zo werd op de jaarvergadering van 12 juni 2023 ruim aandacht besteed aan de oprichting en werking van de nieuwe vzw Vrije Leersteuncentra Oost-Vlaanderen. Omdat het als bestuurder belangrijk is te weten hoe leerondersteuning concreet vorm krijgt in de scholen voor leerlingen en personeelsleden, gaf algemeen directeur Caroline Van Driessche een uitgebreide toelichting. Vervolgens bracht directeur-generaal Lieven Boeve een stand van zaken over actuele onderwijsdossiers en bracht hij ook heel wat nieuws vanuit onze netwerkorganisatie. De avond werd afgesloten met een moment van netwerking tijdens een hapje en een drankje.

Op de vergadering van open COBES van 18 december 2023 gaf Jurgen Viaene (pedagogisch begeleider gelijke onderwijskansen en radicalisering Katholiek Onderwijs Vlaanderen) bestuurders inzicht in het ontstaan van en omgaan met polarisering en controverse, werden handvatten aangereikt om op een gepaste manier te reageren op 'wij-zij-denken' en hoe scholen daarin een verbindende rol kunnen opnemen. Daarnaast stonden ook de volgende thema's op de agenda: flankerend onderwijsbeleid: mogelijkheden/kansen voor schoolbesturen (Hans Boussery), Inspectie 2.0: wat betekent dat voor een bestuur (Greet Mertens) en verdere samenstelling van de vzw Vrije Leersteuncentra Oost-Vlaanderen (Martin Lamont). Een verbindende netwerkreceptie was het sluitstuk van een boeiende avond.

Besturen optimaliseren en verbinden

Ook in 2023 bleven we inzetten op ondersteuning en professionalisering van onze schoolbesturen met bijzondere aandacht voor 'kleine' besturen (o.a. weinig bevolkt of slechts één instelling)(P2-5, P3). Waar wenselijk of gevraagd, zetten we verdere stappen in het verbinden en optimaliseren van die besturen. We bezochten verschillende 'éénpitters' basisonderwijs (één bestuur – één school) (P2), maakten kennis met dat bestuur, beluisterden de bezorgdheden binnen de diverse beleidsdomeinen, connecteerden met het vicariaat en pedagogische begeleiding ... Geregeld werd ook een vraag gesteld over onderwijspatrimonium waardoor ook via die weg de verbinding met het vicariaat werd versterkt (P1).

In 2023 werden ook de eerste stappen gezet in het organiseren van netwerkvondten voor grotere besturen (secundair onderwijs) waarbij expertise over diverse thema's werd uitgewisseld (P5).

Leersteuncentra

In 2023 werd het traject tot transformatie van de ondersteuningsnetwerken naar leersteuncentra verdergezet en gefinaliseerd. De nieuwe vzw Vrije Leersteuncentra Oost-Vlaanderen werd opgericht op 3 mei 2023 in het bisschopshuis te Gent. Daarbij kantelden de 5 ondersteuningsnetwerken van Oost-Vlaanderen in als 5 leersteuncentra binnen één vzw wat vooral de gelijkgerichte werking en expertisedeling moet bevorderen zodat leerlingen de meest optimale ondersteuning mogen verwachten (P2-5).

Naast het nieuwe bestuur van deze vzw, startte ook op 1 september een nieuw directieteam. Alle ondersteuners werden samengebracht op een fijn en verbindend startevent in Oudenaarde op de laatste dag van de zomervakantie. De nieuwe vzw kreeg ook een fysieke plek in het Sint-Baafshuis zodat de nabijheid en samenwerking met het vicariaat en de pedagogische begeleiding werd versterkt (P1).

Nieuwe en ervaren bestuurders

Een blijvend actiepunt in onze werking betreft de vorming en professionalisering van startende en ervaren bestuurders. Specifiek voor nieuwe bestuurders worden twee vormingsavonden georganiseerd waarin diverse thema's ter sprake komen: kennismaking met het onderwijslandschap, wat is besturen, aansprakelijkheid, charter van goed bestuur, de 8 beleidsdomeinen, informatiebronnen ... (P1, P2-5). Daarbij is netwerken en verbinden belangrijker dan informatieoverdracht.

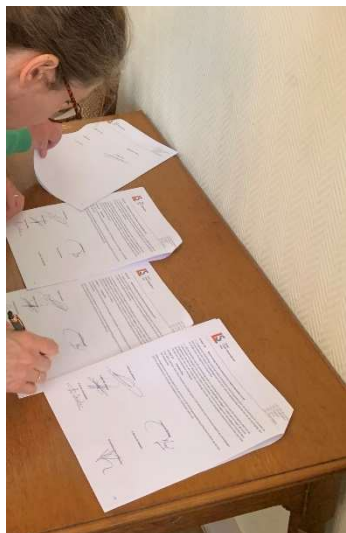
Naast het opzetten van specifieke lerende netwerken rond bepaalde thema's op vraag van onze besturen, worden alle bestuurders ook uitgenodigd op de jaarlijkse vicariale netwerkdag in het Sint-Baafshuis (P2-5).

Actiepunten voor 2024

- Verderzetten ontmoetingsmomenten op locatie tussen het vicariaat en de verschillende internaten van onze regio (P2-5).
- Regionale netwerkvondten voor bestuurders en vicariaat/COBES organiseren (P1, P2-5).
- Verdere uitbouw van lerende netwerken voor besturen rond bepaalde thema's, zowel voor grote als voor de kleine(re) besturen (P1, P2-5).
- Actief 'dodehoekscholen' opsporen en trachten te connecteren met het vicariaat en de pedagogische begeleiding (P2-5).
- 'Eénpitters' en kleinere besturen in verbinding brengen met andere besturen vanuit de zorg rond draagkracht en beleidssterkte en met het oog op bestuurlijke optimalisatie (P2-5).

In de kijker: nieuwe vzw Vrije Leersteuncentra Oost-Vlaanderen

In 2023 werd het transitietraject van ondersteuningsnetwerken naar leersteuncentra gefinaliseerd. Na een uitgebreide consultatieronde van alle stakeholders in 2022 en diverse overlegmomenten werd begin januari 2023 door alle partners de intentieverklaring getekend om in het bisdom Gent te evolueren naar één leersteuncentrumbestuur met daaronder 5 leersteuncentra in de zin van het Decreet Leersteun.

Daarbij engageerden de partners zich voor het volgende:

- Alle scholen en schoolbesturen worden binnen de regio Oost-Vlaanderen als gelijkwaardig behandeld.
- De dienstverlening naar de leerlingen en de scholen staat centraal in de werking van de vzw en de 5 leersteuncentra.
- Er wordt vanuit subsidiariteit afgesproken wat op vzw-niveau wordt behandeld en wat binnen het niveau van de leersteuncentra wordt georganiseerd waarbij er voldoende gelijkgerichtheid en coördinatie is tussen de 5 leersteuncentra.
- Voor type 6 wordt door elk leersteuncentrum een structureel samenwerkingsverband aangegaan met een specifiek leersteuncentrum.
- Er wordt gestreefd naar een stevig, zorgzaam en stabiel personeelsbeleid met aandacht voor draagkracht en welbevinden van alle personeelsleden gewoon en buitengewoon onderwijs.

In de maanden die volgden, werd de intentieverklaring verder geconcretiseerd en vertaald in statuten van de nieuwe vzw Vrije Leersteuncentra Oost-Vlaanderen. Op 3 mei – de dag waarop het nieuwe leersteundecreet werd goedgekeurd door het Vlaams Parlement – werd de nieuwe vzw boven de doopvont gehouden. Voorzitter van de algemene vergadering is de heer Martin Lamont (ook lid van COBES). Tijdens de stichtingsvergadering werd ook het bestuursorgaan benoemd en werd Joost De Groote aangeduid als voorzitter. Mevrouw Caroline Van Driessche werd benoemd als afgevaardigd bestuurder/algemeen directeur. De leden van het bestuursorgaan zijn aangesteld conform de richtlijnen van Katholiek Onderwijs Vlaanderen (verdeling 2/3de gewoon en 1/3de buitengewoon onderwijs) met bijkomende aandacht voor een evenwicht tussen basisonderwijs en secundair onderwijs. Daarnaast werd eveneens een verdeling gehanteerd tussen bestuurders en coördinerende/algemeen directeurs.

De nieuwe juridische en organisatorische structuur bouwt een flexibele en intense samenwerking uit met als finaliteit het aanbieden van de juiste leerondersteuning aan elke leerling met specifieke nood en aan elke school. Verder garandeert het nieuwe bestuur dat sterk wordt ingezet op het behoud en de blijvende versterking van de huidige handicapspecifieke- en inclusie-expertise. Tenslotte bevordert de nieuwe structuur de gelijkgerichtheid en eenheid van visie en biedt ze de garantie van een nabije leerondersteuning.

Algemeen directeur Caroline Van Driessche organiseerde samen met het vernieuwde directieteam van de 5 leersteuncentra op 31 augustus 2023 een krachtig en warm ontmoetingsmoment voor alle leerondersteuners uit het bisdom Gent op de terreinen van het maatwerkbedrijf Aarova in Oudenaarde. Een stevig startschot van de nieuwe werking van de leersteuncentra bij het begin van een nieuw schooljaar.

Dienst Onderwijspatrimonium Bisdom Gent (OPBG)

Lerend netwerk schoolinfrastructuur

In de eerste helft van 2023 richtten we ons met een vierdaags lerend netwerk schoolinfrastructuur tot geïnteresseerde directies en verantwoordelijken infrastructuur van schoolbesturen-erfpachters van OPBG. Dag 1 werd gewijd aan het samenstellen van de projectdefinitie. Dag 2 werd integraal besteed aan de manier waarop het pedagogisch project en de identiteit van de katholieke school zichtbaar kunnen gemaakt worden in de realisatie van de schoolinfrastructuur. De collega's van identiteit en godsdienstinspectie namen de inhoudelijke invulling van deze tweede netwerkdag voor hun rekening (P1), samen met twee directieleden die kwamen getuigen over hoe dit in hun school gestalte krijgt. Op dag 3 waren we te gast bij Vlot! Lokeren en KODW Welle, waar we een enthousiast verhaal konden beluisteren over het ontstaan en de realisatie van de recente (ver)nieuwbouwprojecten. Op dag 4 gingen de deelnemers zelf aan de slag voor een virtuele oefening m.b.t. de zogenaamde tienerschool. Ter voorbereiding ging stafmedewerker Dirk De Smet in gesprek met directie en verantwoordelijken van de tienerschool in Schaarbeek, om zich het concept en de concretisering ervan in het gebruik van de schoolinfrastructuur eigen te maken (P3) om die kennis daarna te delen met de deelnemers (P2-5). Het meerdaagse netwerk werd zeer gesmaakt door de deelnemers en is in de toekomst zeker voor herhaling vatbaar.

Masterplan infrastructuur

OPBG blijft inzetten op het samenstellen van een infrastructureel en financieel meerjarenplan op het niveau van de hele vzw schoolbestuur. Daartoe stellen we een uniform model ter beschikking dat kan uitgroeien tot een belangrijk dynamisch beleidsplan voor het schoolbestuur enerzijds en dat de leidraad vormt voor de financiële steun in het overleg en het partnerschap tussen eigenaar en erfpachter. De manier van werken delen we ook met andere schoolbesturen en via onze stafmedewerker infrastructuur zelfs Vlaanderenbreed in de door Katholiek Onderwijs Vlaanderen aangeboden vorming voor besturen. Op die manier draagt OPBG in het onderwijslandschap zijn steentje bij in het professionaliseren van besturen. (P2-5)

Erfgoed dossiers

Op de vicariale netwerkdag voor besturen van 18 mei verzorgde stafmedewerker Dirk De Smet samen met externe experte Sabine Okkerse een netwerkwinkel 'Omgaan met erfgoed in onze schoolinfrastructuur'. Heel veel van onze scholen zitten (deels) gehuisvest in gebouwen die op de lijst staan van onroerend erfgoed. Bij het samenstellen van een masterplan infrastructuur hebben we ook zelf geleerd dat het aangewezen is om voor die infrastructuur een apart dossier aan te leggen, met het oog op het optimaliseren van subsidiëring en het inspelen op opportuniteiten die door de overheid aangereikt worden (P4). Schoolbesturen sensibiliseren om een apart erfgoed dossier aan te leggen, wordt een actiepunt voor 2024 en zal dat ook blijven tijdens de jaren erna.

Scholenbouw met vzw Redion (Realisatie Diocesane Onderwijsinfrastructuur)

Onder de operationele leiding van stafmedewerker infrastructuur Dirk De Smet heeft de bouwheer-vzw Redion in de schoot van vzw OPBG in 2023 verdere stappen gezet in (ver)nieuwbouwprojecten met huursubsidiedossiers in Kalken, Deftinge en Wetteren. De aanpak, met inbegrip van de (verplicht) te volgen procedures vormen samen met de concrete ervaringen te velde, een continue bron van inspiratie voor vormingsmomenten en lerende netwerken die vanuit het vicariaat aangeboden worden aan schoolbesturen-erfpachters van OPBG en/of alle geïnteresseerde besturen van katholiek onderwijs in ons bisdom (P1,P2-5,P3,P4).

Actiepunten voor 2024

- Schoolbesturen sensibiliseren om een erfgoed dossier aan te leggen (indien van toepassing op hun infrastructuur) en daarvoor een beroep te doen op externe expertise, om subsidiëring van infrastructuurplannen te optimaliseren (P2-5).
- Blijven inzetten op professionalisering van alle schoolbesturen door de werkwijze van OPBG met zijn schoolbesturen-erfpachters te delen met andere schoolbesturen en door de stafmedewerker infrastructuur in te zetten in door Katholiek Onderwijs Vlaanderen Vlaanderenbreed aangeboden vormingsmomenten over masterplanning. Ook tijdens de vicariale netwerkdag voor besturen geven we daarvoor jaarlijks inhoud aan een netwerkwinkel (P2-5).
- We gaan op zoek naar concrete initiatieven op het vlak van klimaatvriendelijke en klimaatneutrale schoolinfrastructuur voor de toekomst (P2-5,P4).
- Eerstesteenlegging met vzw Redion in het (ver)nieuwbouwproject Kalken.

Jaarrekening VicOG

De jaarrekeningen van vzw VicOG kunnen ingekeken worden op de website van de nationale bank:

<https://www.nbb.be/nl/balanscentrale/raadplegen/de-toepassing-consult>